

Fungiciden: Medicijnkastje of hellend vlak?

De bestrijding van schimmels op golfbanen in Nederland is iets wat voor 100% met cultuurtechniek opgelost moet worden. Sinds een aantal jaren de laatste fungicide: liroTECT uit de gewasbeschermingsgids is verdwenen mogen de Nederlandse greenkeeper geen fungiciden meer gebruiken. Alleen een bepaald aantal middelen als ijzersulfaat en ijzerchelaat, die principieel geen gewasbescherming mogen heten, kunnen nog worden ingezet. In deze editie van Greenforum praten we met een aantal mensen uit de markt over schimmels op golfbanen en hoe wij deze het hoofd kunnen bieden. Aanwezig bij het Greenforum zijn: Rob Spruit, hoofdgreenkeeper van de Noordwijkse, Peter Schalk, hoofdgreenkeeper van de Hilversumsche, Coen de Mooy, hoofdgreenkeeper van Rozenstein en Marcel Goedemans, lid van de commissie greenkeeping van de NGF. Als vertegenwoordigers van meststofleveranciers waren aanwezig: Joep Frints van Plagron en Co Vos van Vos Capelle.

Auteur: Hein van Iersel

Een van de centrale vragen voor het forum is de confronterende stelling of de Nederlandse golfindustrie gebaat zou zijn bij de beschikbaarheid van een beperkt aantal fungiciden. Onder de drie aanwezige greenkeepers zijn de meningen daarover ongeveer fifty-fifty verdeeld. Rob Spruit is duidelijk voor beschikbaarheid, Coen de Mooy gelooft in een middelenvrije aanpak en Schalk weegt de voor- en tegenargumenten nadrukkelijk af.

Rob Spruit: "Ik zit op de Noordwijkse met relatief oude greens en de directe nabijheid van de zee. Die combinatie maakt een goede defensie tegen schimmels bijna onmogelijk. Door de zee zijn mijn temperaturen in winter en najaar gemiddeld 4°C hoger, dan dieper in het land. Dit gecombineerd met greens met relatief veel Poa zorgt voor heel veel ziektedruk. Wij mogen niet spuiten en dat doen we dus ook niet. Maar het is wel frustrerend om met lege handen te staan." De Mooy van Rozenstein schat de situatie opti-

mischer in: "Voor mij is de situatie duidelijk. Fungiciden zijn verboden en kun je dus niet gebruiken. Verder kunnen wij met cultuurtechnische maatregelen de ziektedruk goed onder controle houden. En als wij in het najaar een paar plekken fusarium hebben, is dat ook geen probleem." De Mooy wil daarnaast nog benadrukken dat ook het argument van bodemleven zwaar weegt.

Integrated Pest Management

Marcel Goedemans die namens de NGF bezig is

5 min. leestijd

2004

Jaar 2004 Uitgave 1

Co Vos: 'Ik sta voor People, Profit en Planet'

met ontwikkelingen op het gebied van gewasbescherming: "Hoe je er ook tegen aankijkt, een fungicide is nooit een middel om een goede green te maken. Het is in uiterste geval niet meer dan het medicijnkastje."

In principe ondersteunt het complete gezelschap deze stelling. Alleen de Mooy geeft aan dat hij bang is voor een hellend vlak: "Als je vandaag 5 liter gebruikt, zul je geneigd zijn om volgend jaar 10 liter te gebruiken. Ook omdat er resistentie kan optreden".

Zelfs Frints van Plagron, die als leverancier van biologische middelen, toch een erkend voorstander is van een strikt biologische aanpak, gelooft dat er momenten zouden kunnen zijn (zoals tijdens een

Coen de Mooy: 'Je moet roeien met de riemen die je hebt en fungiciden zijn gewoon niet toegelaten'

grote wedstrijd), dat er aan de noodrem getrokken moet kunnen worden door middel van het toepassen van een eenmalige chemische bestrijding van schimmels."

Hoewel alle aanwezigen het belang van goede cultuurtechnische middelen omschrijven, ziet iedereen hier de betrekkelijkheid van in.

Peter Schalk: "Je kunt heel gezond leven, maar toch gaan er mensen dood." Met andere woorden, er bestaat geen benadering die 100% veiligheid biedt tegen schimmels.

Joep Frints: "Iedereen krijgt griep, maar als je een gezond gestel hebt, dan ben je daar in een paar dagen overeen. Dat geldt ook voor greens. Op de

Edese hebben wij nu enkele jaren ervaring opgedaan met biologische middelen. We hebben daar te maken met oude greens en toch houden we fusarium buiten de deur. Dat heeft natuurlijk niet alleen te maken met de keuze van meststoffen, maar met de doelbewuste keuze voor een totaal pakket aan middelen en werkzaamheden. Onderdeel daarvan is het streven van De Edese om de jaarlijkse stikstofgift op termijn te verlagen naar een niveau van 100 kg/ha. Volgens Co Vos en ook andere forumdeelnemers is dat een absoluut minimum, maar kan dit zeker een van de succesfactoren zijn, om schimmels buiten de deur te houden". Co Vos: "Op een gemiddelde modern putting green schrijven wij gemiddeld 150-160 kg/ha voor.

Stikstof en vooral te laat doormesten in het najaar vormen een erkend risicopunt.

Peter Schalk: "Ik ben heel kritisch op een late stikstofgift in het najaar. De laatste jaren wordt hier meer de nadruk op gelegd, maar het blijft gevaarlijk".

Straatgras

Straatgras is een geliefd gespreksonderwerp bij greenkeepers en zeker in combinatie met schimmels.

Coen de Mooy: "Mijn doel is om Poa annua zoveel mogelijk uit de bannen en alleen de goede grassen over te houden." Schalk is in dit verband genuanceerd: "Straatgras is soms je vriend en soms je vijand. Het is tijdens grote wedstrijden beter om straatgras op je greens te hebben dan helemaal niets."

Spruit: "Op de Noordwijkse zitten we met 40% tot

Joep Frints: 'Nederlanders zouden eens wat meer bij hun zuiderburen op bezoek moeten gaan. Daar gebeurt heel veel op het gebied van biologische bestrijding waar wij geen weet van hebben. En ook zij krijgen te maken met een tijd waar chemische bestrijding taboe is'

Rob Spruit: "Als je net als ik op oude greens zit en vlak aan de kust dan is een goede bescherming tegen schimmels bijna onmogelijk."

Marcel Goedemans: "Het kan nooit zo zijn dat fungiciden een manier zijn om een goede green te maken. Hoogstens een laatste redmiddel."

Peter Schalk: "Straatgras is soms je vriend en soms je vijand."

60% straatgras. Het probleem is als je daar een gat invalt waar het gras verdwenen is, we het heel moeilijk voor elkaar krijgen om dat op te vullen met roodzwerm of struis. De combinatie van straatgras en schimmels creëert een vicieuze cirkel. Al het gras dat wordt aangetast, wordt vervangen door straatgras."

Straatgras kan soms een noodzakelijke vriend zijn en soms je vijand. Duidelijk is wel dat het beheer van een green met veel straatgras veel extra problemen met zich meebrengt en veel kennis vereist. Peter Schalk: "Wij zouden misschien eens wat meer naar het verleden moeten kijken. Hoe gingen zij toe de ziekten te lijf." Goedemans heeft duidelijk minder geloof in de goede oude tijd. "Ik heb in de

tijd dat ik zelfs baancommissaris was samen met de headgreenkeeper op greens gestaan waar helemaal geen gras op stond. Sindsdien is het ieder jaar beter gegaan. Volgens mij is er sprake van een learning curve." Co Vos beaamt de toegenomen kennis. "Greenkeepers anno nu zijn veel beter toegerust en hebben betere middelen."

Staatssecretaris Faber

Door een aantal mensen wordt de stelling geopperd dat de golfwereld de strategie van de agrarische wereld zou moeten volgen. Deze strategie is neergelegd in een memo van staatssecretaris Faber van landbouw onder de titel 'Zicht op gezonde teelt'. Volgens Co Vos komt er dit kort op neer, dat je zoveel mogelijk moet doen op het gebied van biologie om je teelt gezond te houden. Als dat niet lukt kan je chemisch bijsturen. Vooral in de kassen teelt zijn hier goede voorbeelden van te vinden. Tal van plagen worden inmiddels met natuurlijke vijanden bestreden.

Vos: "Als Vos Capelle hebben wij filosofie van de 3 P's: People, Profit en Planet."

Co Vos: "Wij hebben nu te maken met de discrepantie, dat we op gebied van schimmels niets meer kunnen doen om dit chemisch bij te sturen. Met onkruid zijn er globaal gesproken geen problemen. Daar hebben we goed arsenaal middelen tot onze beschikking. In de land- en (glas)tuin-

Omdat Scotts al enige tijd bezig is met het beschikbaar maken van het fungicide Heritage voort de Nederlandse markt, hadden wij Roger Leurs uitgenodigd voor het forum. Omdat hij door drukke werkzaamheden elders niet aanwezig kon zijn, wilde hij graag op afstand zijn visie geven op de problematiek.

Het ligt volgens Scotts in de lijn der verwachtingen, dat in de nabije toekomst het productenpakket in Nederland uitgebreid zal gaan worden met specifieke fungicide voor de golfsector. In de andere Europese landen is dat al langer het geval.

Los van deze "fungicide-discussie" ziet Scotts de aanpak van deze problematiek in een veel breder perspectief. In 2004 bijvoorbeeld zal de "iTurf" geïntroduceerd gaan worden door Scotts binnen de golfmarkt. iTurf is een geavanceerd 'ziekte-management' systeem. In het kort komt het hierop neer dat middels metingen via een (mobiel) weerstation op de baan, de eigen computer op basis van ziektemodellen (fusarium, dollar spot, etc) de greenkeeper op ieder moment van de dag een overzicht geeft van de 'mogelijke' ziektedruk op zijn baan. Het systeem registreert een breed scala aan feiten zoals: luchttemperatuur, bodemtemperatuur, bladvochtigheid, Relatieve luchtvochtigheid, windsnelheid, lichtintensiteit, neerslag, etc. Al deze gegevens worden overzichtelijk in de computer verwerkt. Op basis van deze gegevens kan de greenkeeper dan de juiste handelingen uitvoeren om de ontluikende ziekte aan te pakken.

bouw wordt onder de onder geïntegreerde gewasbescherming verstaan: het geheel aan verstandige maatregelen, die je kunt nemen om het gewas gezond houden. Verstandig staat hierbij voor economisch haalbaar, effectief en duurzaam.

Goedemans: "Dit manco maakt het mogelijk dat de markt wordt overspoeld door biologische middelen met vaak weinig bewezen effect. Verder kennen we het probleem dat ook eventuele antagonisten van schimmels geen plaats krijgen op de markt door diezelfde rigide regelgeving."

Be social

Scan of ga naar:

www.Greenkeeper.nl/artikel.asp?id=9-6185